

Handläggare
Kommunstyrelseförvaltningen
Karin Sundström
Brittmari Dannelöv
Utredare
08-5782 9509
Karin.sundstrom@tyreso.se
Brittmari.dannelov@tyreso.se

Handlingstyp
Tjänsteskrivelse
Datum
2022-09-20

Sida
1 (5)
Diarienummer
2022/KS 0217

Mottagare
Kommunledningsutskottet

Svar på remiss Vår demokrati – värd att värna varje dag (SOU 2022:28)

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till kommunledningsutskottet för beslut i kommunstyrelsen

- Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse antas som kommunstyrelsens svar på remissen Vår demokrati – värd att värna varje dag.

Kommunstyrelseförvaltningen

Cynthia Runefjärd
Kommundirektör

Elin Waltersson
Chef stöd- och servicekontoret

Sammanfattning

Regeringen har skickat betänkandet Vår demokrati – värd att värna varje dag (SOU 2022:28) på remiss till Tyresö kommun. Remissen ska besvaras senast den 25 november.

Tyresö kommun är positiva till de förslag och rekommendationer som kommittén föreslår. De kan bidra till positiva effekter för demokratiarbetet i bland annat kommunerna. Tyresö kommun har inte några synpunkter på majoriteten av de förslag som kommittén föreslår men vill lyfta vikten av att förtydliga skolans demokratiuppdrag.

Ärendet bereds av beredningen för medborgardialog och integration och kommunledningsutskottet och beslutas i kommunstyrelsen.

Beskrivning av ärende

Regeringen har skickat betänkandet Vår demokrati – värd att värna varje dag (SOU 2022:28) på remiss till Tyresö kommun. Remissen ska besvaras senast den 25 november.

Kommittén Demokrati 100 år har under åren 2018-2021 haft i uppdrag att planera, samordna och genomföra en samling av insatser och aktiviteter för en stark demokrati.

Under sommaren 2019 tog kommittén fram Deklaration för en stark demokrati för att på ett konkret sätt samla och engagera aktörer som ville bidra till att stärka och utveckla demokratin i Sverige och för att generera ett demokratistärkande arbete över hela landet. Tyresö kommun var en av de aktörer som skrev under deklARATIONEN.

Tre målsättningar för arbetet formulerades, fler skulle ha en god uppfattning om demokratin, fler skulle engagera sig i demokratin och fler skulle tydligt ta ställning för demokrati som styrelseskick.

De samlade insatserna omfattade kommuner, regioner, myndigheter, civilsamhällesorganisationer, universitet och högskolor, delar av skolväsendet, kultursektorn och näringslivet. Aktörerna genomförde demokratifrämjande insatser för olika målgrupper i stora delar av landet och ledde till att många aktörer som inte tidigare hade arbetat specifikt med demokrati genomförde ett demokratifrämjande arbete.

Resultaten för de genomförda insatserna tyder på att kunskaperna och medvetenheten om demokratin ökade under den tid då kommitténs arbete pågick. Resultaten tyder också på att arbetet bidrog till det demokratipolitiska målet om en levande demokrati som är uthållig, kännetecknas av delaktighet och där möjligheterna till inflytande är jämlika.

Kommittén lämnar flera förslag på åtgärder som syftar till att långsiktigt stärka demokratiperspektivet i myndigheters verksamhet, i utredningsarbetet samt inom skolväsendet. Vikten av samordning och samverkan mellan olika aktörer belyses samt vikten av att det demokratifrämjande arbetet når ut i hela landet.

Kommittén föreslår att; det inrättas en nationell demokratifunktion inom en befintlig myndighet, länsstyrelserna ges ett långsiktigt demokratifrämjande uppdrag, det läggs större fokus på demokrati i myndigheternas arbete, konsekvenser för demokratin analyseras, skolans demokratiuppdrag förtydligas.

Det finns otydligheter i hur skolans demokratiuppdrag ska tolkas och omsättas i praktiken. Kommittén rekommenderar att Skolverket får i uppdrag att

förtydliga skolans demokratiuppdrag. Detta ska ske genom utformning av rekommendationer, allmänna råd och inspirationsmaterial.

Vidare rekommenderas Skolverket att genomföra en utvärdering av konsekvenserna av bestämmelsen om politiska partiers närvaro i skolan och hur den har påverkat demokratiarbetet och elevernas möjligheter till likvärdig utbildning. Kvalitetsgranskningar av grundskolornas och gymnasieskolornas demokratiarbete ingår också i rekommendationerna. Samt att den digitala plattformen Demokrati 100 år, utvecklad av bland annat Skolverket, permanentas och breddas.

Sammantaget förväntas förslagen bidra till att uppnå det demokratipolitiska målet om en levande demokrati som är uthållig, kännetecknas av delaktighet och där möjligheterna till inflytande är jämlika. De förväntas leda till att befolkningen får ökade kunskaper om demokrati, att samordningen mellan olika demokratifrämjande insatser förbättras, att det leder till tydligare analys av demokratin nationellt och i olika delar av landet samt att utmaningar för demokratin uppmärksammas.

Förväntningarna är också att fler myndigheter genomför ett arbete som bidrar till ökat deltagande i demokratin och jämlika möjligheter till inflytande.

Kommittén menar att genomförande av förslagen ger förutsättningar för att den svenska demokratin kan stå fortsatt stark.

Synpunkter har inhämtats från barn- och utbildningsförvaltningen.

Förslagen har inga ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Förslagen i remissen bedöms påverka barn positivt. Förslagen till demokratiuppdragen i skolan bör ge barnen en mer likvärdig undervisning.

Remissvar från Tyresö kommun

Sammanfattning

Tyresö kommun är positiva till de förslag och rekommendationer som kommittén föreslår. De kan bidra till positiva effekter för demokratiarbetet i bland annat kommunerna.

Tyresö kommun har inte några synpunkter på majoriteten av de förslag som kommittén föreslår men vill lyfta vikten av att förtydliga skolans demokratiuppdrag.

7.3 Förtydliga skolans demokratiuppdrag

Bedömning: Det finns oklarheter och skillnader i synen på hur skolans demokratiuppdrag ska tolkas och omsättas i praktiken. I förlängningen kan detta bidra till att alla elever inte

ges samma möjligheter att utbildas till medvetna och kompetenta samhällsmedborgare. Många aktörer producerar undervisningsmaterial om demokrati för skolan. För lärare är det svårt att få en överblick över materialet samtidigt som aktörerna har svårigheter att nå ut.

Rekommendation: Skolverket får i uppdrag att förtydliga skolans demokratiuppdrag genom att utforma rekommendationer, allmänna råd och inspirationsmaterial som kan användas av huvudmän, skolledare och skolans personal.

Kommentar

Tyresö kommun håller med om att det finns oklarheter i skolans demokratiuppdrag i stort. Det är ett stort och komplext uppdrag.

Skolverkets uppdrag att utforma rekommendationer, allmänna råd och inspirationsmaterial är ett bra förslag. Huvudmän, skolledare och skolans personal ges därmed ett bra stöd i demokratiarbetet. Det är även bra att detta finns på skolverkets hemsida eftersom det ger legitimitet till materialet.

Rekommendation: Skolinspektionen får i uppdrag att genomföra kvalitetsgranskningar av grundskolornas respektive gymnasieskolornas arbete med demokrati.

Kommentar

Tyresö kommun håller med om att Skolinspektionen bör granska skolornas demokratiarbete och att brister belyses. Detta ger eleverna ökade möjligheter till en likvärdig utbildning. Tyresö kommun vill framföra en synpunkt gällande arbetsbördan inför granskning. Skolinspektionen bör värdera den administrativa insatsen som skolorna behöver göra inför en granskning.

Rekommendation: Skolverket får i uppdrag att genomföra en utvärdering av konsekvenserna av bestämmelsen om politiska partiers närvaro i skolan och hur den har påverkat skolornas demokratiarbete och elevernas möjlighet till likvärdig utbildning

Kommentar

Tyresö kommun anser att det är positivt att Skolverket ser över partiernas möjligheter att närvara i skolor. En erfarenhet som finns är att det inte är helt enkelt för enskilda rektorer att göra denna bedömning.

Förslag: Den digitala plattformen demokrati 100 år permanentas och breddas till att inte enbart fokusera på 100 års jubileet.

Kommentar

Tyresö kommun vill påtala att ett permanentande av Skolverkets demokratiplattform kommer att kunna stödja skolornas arbete inom området och stärka det lokala demokratiarbetet.

Det är viktigt att denna demokratiplattform finns i anslutning till Skolverkets andra stödmaterial. Detta gör den mer tillgänglig för skolans personal.